

Thesis Title	Diversification Strategies of Livelihood of Khmer and Kinh Farmers in Mekong Delta Since 1993 Land Reform	
Author	Mr. Nguyen Quang Tuyen	
Degree	Doctor of Philosophy (Social Science)	
Thesis Advisory Committee	Assoc. Prof. Dr. Jamaree Chiengthong	Advisor
	Asst. Prof. Dr. Chusak Wittayapak	Co-advisor
	Assoc. Prof. Dr. Benchaphun Ekasingh	Co-advisor

ABSTRACT

This study aims to understand the changes driven by state and market forces after *Doi Moi* in the rural area of Can Tho, Vietnam, through the livelihood diversification strategies and reorganization of rural labor among Kinh and Khmer farmers. The specific research objectives are: (1) to comprehend the ways in which the Kinh and Khmer farmers and the poor landless households have been adopting flexible livelihood diversification strategies, including pursuing farm, off-farm and non-farm jobs, under changing state land policies and the push toward market-oriented commercialized agriculture; and (2) to understand the ways in which seasonal labor migration, particularly hired labor relations within and outside the local area, has been reorganized in order to correspond with the changing agrarian policies of intensive production and livelihood diversification. The concept of livelihood diversification is applied to the cases of different Kinh and Khmer farm and poor landless households, in order to examine the complex interrelations between commercial and subsistence strategies in terms of intensive rice production and labor utilization, as well as livelihood accumulation and survival strategies.

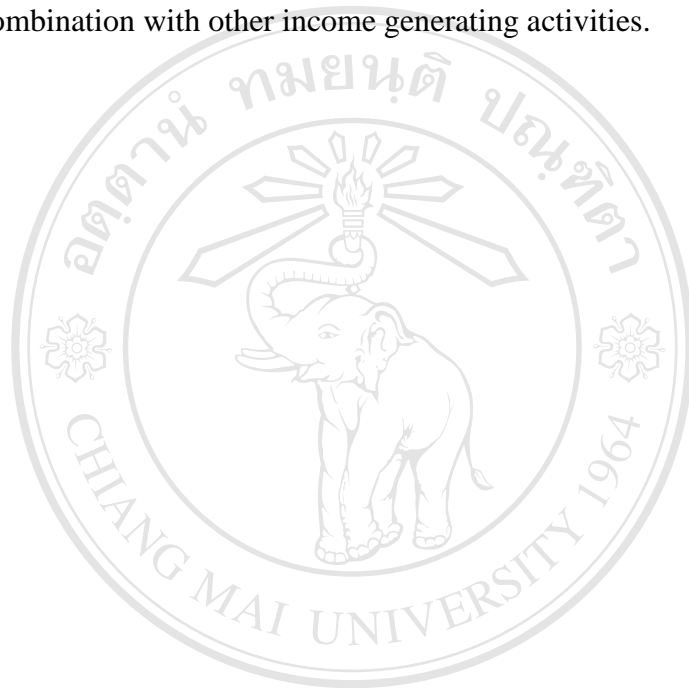
Agrarian transformation in Vietnam has taken place concurrently with changes in government policies. In pursuing modern agriculture, the government has promoted intensive rice production using high quality seeds, large farm sizes and mechanization (for example, application of combine-harvesters), in order to obtain higher levels of production for food security and export, while practicing sustainable environmental protection and solving the problem of scarce and expensive farm labor resulting from migration to industrial zones. In fact, the local farmers in my study have implemented intensive rice production based on their available household assets (most have small farm sizes) and the contribution of main rice production to their household income in their specific context - for example, using ordinary rice seeds with high yields which are easy to grow and sell, together with high quality seeds for a high price and continuing to use hired labor within and outside of Thoi Lai town instead of a combine-harvester during the rice harvest season.

Apart from the Doi Moi policy, the 1993 Land Law has influenced the lives of farmers from both Kinh and Khmer households in the Mekong Delta, in particular Khmer households in the study site. Under this land law, land has become a commodity in the market economy. This has disintegrated landownership, reshaped household economies by polarizing farmers and has diversified livelihood strategies in the various landowning households. It has also allowed poor landless households to cope with the instabilities of production, such as the price fluctuations that occur in market competition agriculture, land scarcity and labor shortages in the local area, and allowed the coexistence of subsistence farming with commercial production farming. For landowning households, their land resources and livelihood diversification strategies within and out of agriculture contribute significantly to improving their incomes through investments in human and physical capital, with the support of social capital. For poor landless households, social capital helps them to diversify their activities to obtain paid employment through their social networks. The different characteristics between the Khmer and Kinh ethnicities have led to their diverse household resources, causing them to pursue various livelihood strategies.

On the one hand, the employment of seasonal migrant laborers from the poor landless Khmer households of Soc Trang province has significantly contributed to the rice harvest season due to the shortage of local labor in the hamlet. On the other hand,

this has been an employment opportunity for the unemployed poor landless Khmers to generate income.

Intensive commodity rice production generates higher net incomes for farmers than either the growing of non-rice crops or livestock rearing. Although farm incomes have increased, they are still very low when compared to the average incomes earned in other sectors of society; however, most farmers in the Mekong Delta are still reliant upon rice cultivation for both their home consumption and commercial production needs - in combination with other income generating activities.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ยุทธศาสตร์ความหลากหลายในวิถีการดำรงชีวิตของเกษตรกรคินห์และ
ขแมร์ในที่ราบลุ่มแม่โขงหลังการปฏิรูปที่ดิน 1993

ผู้เขียน นายเหิงย่น แวง เตวียน

ปริญญา ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สังคมศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. จามะรี เชียงทอง

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุศักดิ์ วิทยาภัก

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจพรรณ เอกะสิงห์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

งานศึกษานี้ต้องการเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่ขับเคลื่อนโดยรัฐและอำนาจของตลาดหลังการ
ดำเนินนโยบายคอยหมอยในแถบชนบทของเมืองคันทู ประเทศเวียดนาม ผ่านยุทธศาสตร์การสร้าง
ความหลากหลายของการดำเนินชีวิตและการปรับองค์กรแรงงานในชนบททั้งเกษตรกรคินห์และ
ขแมร์ วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ คือ (1) เพื่อเข้าใจแนวทางที่เกษตรกรคินห์และขแมร์รวมทั้ง
ครัวเรือนไร่ที่ดินผู้ยากจนได้ปรับใช้ยุทธศาสตร์การสร้าง ความหลากหลายของการดำเนินชีวิตที่
ยืดหยุ่น อันได้แก่ การหางานทั้งในภาคเกษตร หลังภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร ภายใต้การ
เปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐต่อที่ดินและการผลักดันการเกษตรเชิงพาณิชย์ที่นำโดยตลาด (2) เพื่อ
เข้าใจแนวทางซึ่งการเคลื่อนย้ายของแรงงานตามฤดูกาล โดยเฉพาะแรงงานรับจ้างในและนอก
ท้องถิ่นได้ถูกปรับเปลี่ยน ใหม่เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเกษตรและการ

สร้างความหลากหลายในการดำเนินชีวิต แนวคิดที่ว่าด้วยการสร้างความหลากหลายในการดำเนินชีวิตได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้กับกรณีศึกษาพื้นที่การเกษตร ของชาวกินห์และขแมร์รวมทั้งครัวเรือนไร่ที่กินผู้ยากจนเพื่อเข้าใจในปฏิสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างยุทธศาสตร์เพื่อการยังชีพและการพาณิชย์ในแง่ของการผลิตข้าวและการใช้แรงงานอย่างเข้มข้นพร้อมกับยุทธศาสตร์เพื่อการสะสมทุนในการดำเนินชีวิตและเพื่อความอยู่รอด

การปรับโฉมหน้าเกษตรกรในเวียดนามเกิดขึ้นไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในนโยบายของรัฐบาล โดยในการผลักดันการเกษตรสมัยใหม่นั้น รัฐบาลได้ส่งเสริมการผลิตข้าวอย่างเข้มข้นโดยสนับสนุนเมล็ดพันธุ์คุณภาพดี ใช้พื้นที่ทางการเกษตรขนาดใหญ่และการนำเครื่องจักรมาแทนแรงงาน (เช่น การประยุกต์ใช้เครื่องเกี่ยวข้าว) ทำให้ยกระดับการผลิตสูงขึ้นเพื่อความมั่นคงทางอาหารและการส่งออก ในขณะที่ดำเนินการปกป้องสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนและการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานและค่าแรงสูง ที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่เขตอุตสาหกรรม โดยข้อเท็จจริงในการศึกษาครั้งนี้ เกษตรกรท้องถิ่น ได้หันไปหาการผลิตข้าวอย่างเข้มข้นโดยพึ่งพาทรัพย์สินต่างๆ ในครัวเรือนที่มีอยู่ (ส่วนมากก็มีพื้นที่การเกษตรขนาดเล็ก) และการผลิตข้าวเป็นหลักเพื่อสร้างรายได้ของครัวเรือนในบริบทเฉพาะตัว ยกตัวอย่างเช่น การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวดั้งเดิมที่ให้ผลผลิตสูงที่ปลูกง่ายและขายคล่องไปพร้อมกับการใช้เมล็ดพันธุ์คุณภาพสูงเพื่อให้ได้ราคาที่ดีและยังคงใช้แรงงานรับจ้างทั้งในและนอกเมืองตอยไหลแทนที่จะใช้รถเกี่ยวข้าวในฤดูเกี่ยวข้าว

นอกจากนโยบายคอยเหมยแล้ว กฎหมายที่ดินปี 1993 ยังมีอิทธิพลต่อชีวิตของเกษตรกรทั้งในครัวเรือน ชาวกินห์และขแมร์ในแถบสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในครัวเรือนชาวขแมร์ในพื้นที่ศึกษาครั้งนี้ ภายใต้กฎหมายที่ดินฉบับดังกล่าวนี้ ที่ดินได้ กลายเป็นสินค้าหนึ่งในเศรษฐกิจแบบตลาด สิ่งนี้เองได้สลายความเป็นเจ้าของที่ดินลงส่งผล ให้รูปแบบเศรษฐกิจภาคครัวเรือนแยกเกษตรกรออกเป็นสองขั้วและทำให้เกิดความหลากหลายในยุทธศาสตร์การดำเนิน

ชีวิตของครัวเรือนเจ้าของที่ดินเป็นจำนวนมาก และยังช่วยให้ครัวเรือนไร้ที่ดินผู้ยากจนสามารถจัดการกับการไร้เสถียรภาพของการผลิต เช่น การผันผวนของราคาอันเกิดในการเกษตรที่ต้องมีการแข่งขันกันในตลาด การไร้ที่ดินทำกินและการขาดแคลนแรงงานในท้องถิ่นและช่วยทำให้เกิดการค้าอยู่ร่วมกันของการเกษตรเพื่อยังชีพไปพร้อมกับการเกษตรเชิงพาณิชย์ สำหรับครัวเรือนเจ้าที่ดินนั้น ทรัพยากรที่ดินและยุทธศาสตร์การสร้างควมหลากหลายในการดำเนินชีวิตทั้งในและนอกภาคเกษตรได้ก่อให้เกิดการปรับปรุงรายได้ผ่านการลงทุนในทุนมนุษย์และทุนกายภาพอื่นๆ ด้วยทุนทางสังคมของคนเหล่านี้ สำหรับครัวเรือนไร้ที่ดินผู้ยากจน ทุนทางสังคมช่วยให้คนเหล่านี้สร้างความหลากหลายในกิจกรรมต่างๆ ที่กลายเป็นการทำงานที่ก่อให้เกิดรายได้ผ่านเครือข่ายทางสังคมของตนเอง คุณลักษณะที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ ชาวคินห์และขแมร์ยังนำไปสู่ทรัพยากรต่างๆ ในภาคครัวเรือนที่หลากหลายอันมีผลให้คนเหล่านี้สร้างใช้ยุทธศาสตร์การดำเนินชีวิตที่หลากหลายตามมาด้วย

ในแง่หนึ่ง การจ้างงานสำหรับแรงงานที่เคลื่อนย้ายตามฤดูกาลที่มาจากครัวเรือน ชาวขแมร์ไร้ที่ดินผู้ยากจนจากจังหวัดชกตริง ได้มีส่วนช่วยสนับสนุนฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าวที่เผชิญกับการขาดแคลนแรงงานท้องถิ่นตามหมู่บ้านต่างๆ ในอีกแง่หนึ่ง สิ่งนี้ก็คือโอกาสในการได้งานสำหรับชาวขแมร์ไร้ที่ดินผู้ยากจนที่จะหารายได้ด้วยเช่นกัน

การผลิตข้าวเพื่อการค้าอย่างเข้มข้นก่อให้เกิดรายได้สุทธิเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าทั้งการปลูกพืชอื่นๆ ที่มีใช้ข้าวและการเลี้ยงปศุสัตว์ แม้รายได้ภาคเกษตรจะเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังต่ำกว่าเมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ยที่หาได้จากภาคการผลิตอื่นๆ ที่มีในสังคม อย่างไรก็ตาม เกษตรกรส่วนใหญ่ในแถบสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงยังคงต้องพึ่งพิงการเพาะปลูกข้าวที่สนองความต้องการบริโภคในภาคครัวเรือนและการผลิตเชิงพาณิชย์ที่ผสมผสานไปกับกิจกรรมเพื่อหารายได้อื่นๆ อีกด้วย